

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

EUROSISTEM

ČETRTLETNO POROČILO O ENOTNEM MEHANIZMU NADZORA

**Napredek pri operativnem
izvajanju uredbe o enotnem
mehanizmu nadzora**

V letu 2014 je na
vseh publikacijah ECB
motiv z bankovca
za 20 €.

2014 / 2

© Evropska centralna banka, 2014

Naslov	Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt na Majni, Nemčija
Poštni naslov	Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon	+49 69 1344 0
Spletna stran	http://www.ecb.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

ISBN	978-92-899-1204-4 (spletna izdaja)
ISSN	2315-3792 (spletna izdaja)
Kataložna številka EU	QB-BM-14-002-SL-N (spletna izdaja)

GLAVNA SPOROČILA

To je drugo četrtletno poročilo Evropskemu parlamentu, Svetu Evropske unije in Evropski komisiji o napredku pri izvajanju uredbe o enotnemu mehanizmu nadzora (uredba o EMN). Poročilo, ki ga zahteva omenjena uredba, pokriva tri mesece **med 4. februarjem in 3. majem 2014.**¹

Glavna sporočila tega četrtletnega poročila so:

- **Vzpostavitev upravljaljskih struktur EMN, kar zajema tudi organizacijska pravila in ustroj, je večinoma končana.** Nadzorni odbor se je v obravnavanem obdobju sestel petkrat in sprejel svoj poslovnik, ta pa je omogočil ustanovitev Usmerjevalnega odbora. Sprejet je bil tudi sklep ECB o vzpostavitvi Upravnega odbora za pregled, v teku je javni razpis za člane odbora. Uredba ECB o ustanovitvi odbora za mediacijo bo kmalu dokončana in naj bi bila formalno sprejeta v teku maja. Svet ECB je sprejel sklep ECB o predstavnikih ECB v Nadzornem odboru in imenoval tri take predstavnike. Svet ECB je sprejel tudi sklep ECB o tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi² sodelujočih držav članic, katerih valuta ni euro.
- **Svet ECB je na predlog Nadzornega odbora sprejel okvirno uredbo o EMN in jo 25. aprila 2014 objavil skupaj s poročilom o odzivih, ki zadeva rezultate posvetovanja, in spremembami, ki so bile uvedene.** Pri tem je bil upoštevan rok 4. maj 2014, določen v uredbi o EMN. Okvirna uredba o EMN določa praktično ureditev za izvajanje člena 6 uredbe o EMN (v zvezi s sodelovanjem med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi znotraj EMN). Skladno z uredbo o EMN je bil osnutek besedila okvirne uredbe o EMN dan v javno posvetovanje, ki je potekalo med 7. februarjem in 7. marcem 2014. Rezultati javnega posvetovanja so bili zelo pozitivni, pristop, predlagan v dokumentu, ki je bil predmet posvetovanja, pa je prejel široko podporo.
- **Delo na nadzorniškem priročniku EMN se je v obravnavanem obdobju nadaljevalo.** Nadzorniški model EMN, orisan v osnutku nadzorniškega priročnika, ki pokriva procese in postopke ter metodologijo za nadziranje pomembnih in manj pomembnih institucij, je bil nadalje izboljššan še na podlagi povratnih informacij, prejetih od pristojnih nacionalnih organov. Priročnik je živ dokument, namenjen zaposlenim znotraj EMN, ki bo tako pred 4. novembrom kot po njem še naprej redno ažuriran. ECB bo objavila vodnik po nadzornih praksah, v katerem bo pojasnila lastnosti, naloge in procese znotraj EMN.
- **Začelo se je ustanavljanje skupnih nadzorniških timov, ki bodo glavna operativna struktura za izvajanje nadzora EMN.** Skupni nadzorniški timi bodo neposredno

¹ Prvo četrtletno poročilo je bilo objavljeno 4. februarja 2014, tj. tri mesece po tem, ko je 4. novembra 2013 začela veljati uredba o EMN.

² Pristojni nacionalni organi zajemajo tudi nacionalne centralne banke z nadzornimi pristojnostmi.

nadzorovali približno 130 bančnih skupin, ki v skladu z uredbo o EMN veljajo za pomembne. Vzpostavitev povsem delujočih skupnih nadzorniških timov je eden izmed glavnih izzivov, s katerimi se bo moral EMN uspešno spopasti, da bo lahko 4. novembra 2014 pravočasno prevzel nadzorne naloge. Naloga poleg ustrezne kadrovske zasedbe zahteva tudi razvoj operativnih infrastruktur, izobraževanje in učinkovite organizacijske strukture. EMN pri izboru kadrov in izvajanju pripravljalnih del lepo napreduje. Pričakovati je, da bodo vsi koordinatorji skupnih nadzorniških timov imenovani do konca junija, skoraj vsi izmed njih pa bodo začeli delati v ECB do konca poletja. Napredek na tem ključnem področju se bo natančno spremljal vse leto.

- **Zaposlovanje znotraj EMN po začetni zamudi pri imenovanjih na višja vodstvena mesta zdaj poteka zadovoljivo.** Zaposlovanje v glavnem poteka po metodi od zgoraj navzdol. Interno načrtovanje je prilagojeno tako, da je mogoče upoštevati datume začetka dela višjih vodstvenih delavcev in zagotoviti, da bo kritična masa zaposlenih dosežena pravočasno za začetek izvajanja EMN. Številčnost prijav (več kot 8.000 za delovna mesta, objavljena doslej) kaže na precejšnje zanimanje za delovna mesta znotraj EMN. Pravočasno zadovoljevanje kadrovskih potreb je torej še eden izmed glavnih izzivov EMN.
- **Izvajanje celovite ocene je pomembno napredovalo.** Izbor portfeljev, ki naj bi se preverjali znotraj pregleda kakovosti sredstev, je zaključen, začela se je tudi že faza izvedbe. Podrobnosti o scenariju stresnega testa, ki ga je določil Evropski bančni organ (EBA), pripravljen pa je bil v sodelovanju z Evropskim odborom za sistemska tveganja (ESRB) in ECB, so bile objavljene 29. aprila 2014.
- **Nadzorni odbor je odobril priročnik o nadzorniškem poročanju, ki bo vseboval podatkovni okvir za podporo izvajanju nadzora.** Priročnik je interni dokument, ki določa način nadzorniškega poročanja ter opisuje podatkovni in poročevalski okvir za EMN.
- **Pripravljalna dela** so precej napredovala na več področjih, med drugim IT-infrastruktura, kadrovska politika, poslovni prostori, notranje in zunanje komuniciranje, okvir nadomestil za nadzor, logistična organizacija ter pravne in statistične službe.

1 UVOD

Uredba o EMN³ zahteva, da Evropska centralna banka (ECB) od 3. novembra 2013 dalje Evropskemu parlamentu, Svetu EU in Evropski komisiji pošilja četrletna poročila o napredku pri operativnem izvajanju uredbe o EMN.

³ Uredba Sveta (EU) št. 1024/2013 z dne 15. oktobra 2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko (UL L 287, 29. 10. 2013, str. 63).

V skladu z odgovornostjo do Evropskega parlamenta⁴ in Sveta EU⁵ morajo ta četrtletna poročila med drugim obravnavati naslednje:

- interne priprave, organizacijo in načrtovanje dela;
- konkretno ureditev, s katero bo izpolnjena zahteva, da je treba funkcijo denarne politike ločiti od nadzorne funkcije;
- sodelovanje z drugimi pristojnimi nacionalnimi organi ali organi Unije;
- morebitne ovire, na katere je ECB naletela med pripravami na nadzorne naloge;
- morebitne druge pomembne dogodke in spremembe kodeksa ravnanja.

Prvo četrtletno poročilo o EMN, ki je bilo objavljeno 4. februarja 2014, je poleg obdobja treh mesecev, ki se je končalo 3. februarja 2014, pokrivalo tudi pripravljala dela, opravljena po vrhu euroobmočja 29. junija 2012.

Drugo poročilo pokriva obdobje od 4. februarja do 3. maja 2014. Pripravili so ga strokovnjaki ECB, odobril pa Nadzorni odbor, pri čemer se je posvetoval s Svetom ECB.

Tretje četrtletno poročilo bo objavljeno v začetku avgusta 2014.

2 VZPOSTAVITEV UPRAVLJAVSKIH STRUKTUR EMN

2.1 NADZORNI ODBOR

V Nadzorni odbor je bilo imenovanih še nekaj oseb.

Sabine Lautenschläger je na zaslišanju pred Odborom za ekonomske in monetarne zadeve Evropskega parlamenta nastopila 3. februarja 2014, Svet EU pa jo je nato 12. februarja 2014 imenoval za podpredsednico Nadzornega odbora.

Svet ECB je 6. marca 2014 v Nadzorni svet imenoval tri predstavnike ECB:

- **Ignazio Angeloni**, prej vodja generalnega direktorata ECB Makrobonitetna politika in finančna stabilnost, je bil imenovan 6. marca 2014.
- **Sirkka Härmäläinen**, članica Izvršilnega odbora ECB med letoma 1998 in 2003, se bo Nadzornemu odboru pridružila maja 2014.

⁴ Medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom in Evropsko centralno banko o praktičnih podrobnostih za uresničevanje demokratične odgovornosti in nadzora nad opravljanjem nalog, prenesenih na Evropsko centralno banko v okviru enotnega mehanizma nadzora (UL L 320, 30. 11. 2013, str. 1).

⁵ Memorandum o soglasju med Svetom Evropske unije in Evropsko centralno banko o sodelovanju pri postopkih, povezanih z enotnim mehanizmom nadzora, ki je stopil v veljavo 12. decembra 2013.

- **Julie Dickson**, trenutno glavna nadzornica finančnih institucij v uradu glavnega nadzornika finančnih institucij (Office of the Superintendent of Financial Institutions; OSFI), ki je najpomembnejši kanadski regulator in nadzornik finančne panoge, se bo Nadzornemu odboru priključila avgusta 2014.

Nadzorni odbor je 31. marca 2014 po posvetovanju s Svetom ECB sprejel svoj poslovnik. Poslovnik je začel veljati 1. aprila 2014 in je bil pozneje objavljen tudi na spletni strani ECB. Dopolnjuje poslovnik ECB, ki je bil spremenjen januarja 2014 in zdaj podrobno ureja odnos med Svetom ECB in Nadzornim odborom.

2.2 USMERJEVALNI ODBOR

Poslovnik Nadzornega odbora vsebuje tudi določbe glede Usmerjevalnega odbora.

Usmerjevalni odbor sestavlja osem članov Nadzornega odbora:

- predsednik,
- podpredsednik,
- eden izmed predstavnikov ECB,
- pet članov iz pristojnih nacionalnih organov.

Vsak izmed petih članov iz pristojnih nacionalnih organov je imenovan za eno leto. Za zagotavljanje poštenega ravnotežja in kroženja med pristojnimi nacionalnimi organi so bili slednji razdeljeni v štiri skupine, in sicer glede na razvrstitev na podlagi skupne konsolidirane bilančne vsote bank v sodelujoči državi članici. V Usmerjevalnem odboru mora biti v vsakem trenutku najmanj po en član iz vsake skupine.

Naloga Usmerjevalnega odbora je podpiranje dejavnosti Nadzornega odbora in pripravljanje njegovih sej. Njegova prva seja je potekala 27. marca 2014.

2.3 UPRAVNI ODBOR ZA PREGLED

Uredba o EMN določa, da mora ECB oblikovati Upravni odbor za pregled, katerega naloga bo izvajanje internega upravnega pregleda odločitev, ki jih sprejme ECB pri izvajanju pooblastil, prenesenih nanjo z uredbo o EMN. Ta interni organ mora sestavljati pet uglednih posameznikov iz držav članic, ki so se že izkazali z ustreznim znanjem in strokovnimi izkušnjami, vključno z nadzorniškimi izkušnjami, na ustrezno visoki ravni s področja bančništva ali drugih finančnih storitev.

Naloga Upravnega odbora za pregled bo preverjanje nadzorniških odločitev na zahtevo fizične ali pravne osebe, na katero so naslovljene ali na katero se neposredno in posamično nanašajo. Pregled mora biti osredotočen na postopkovno in vsebinsko skladnost spornih odločitev z uredbo o EMN.

Osnutek sklepa ECB o vzpostavitvi Upravnega odbora za pregled in določitvi pravil za njegovo delovanje je bil predložen v posvetovanje Nadzornemu odboru, nato pa je o njem razpravljali še Svet ECB, ki ga je sprejel 16. aprila 2014. ECB je 1. maja 2014 odprla razpis za prijavo interesa za člane Upravnega odbora za pregled, ki je bil objavljen v Uradnem listu EU.

2.4 ODBOR ZA MEDIACIJO

Za lažje zagotavljanje ločenosti nalog denarne politike od nadzornih nalog uredba o EMN predvideva še en notranji organ, tj. odbor za mediacijo. Namen tega organa je premagovanje – če bo to zahteval pristojni nacionalni organ – različnih mnenj glede ugovorov Sveta ECB zoper osnutke odločitev, ki jih pripravi Nadzorni odbor. Odbor za mediacijo mora torej vključevati po enega člana iz vsake sodelujoče države članice, ki ga ta izbere med člani Sveta ECB in Nadzornega odbora.

Osnutek uredbe ECB o vzpostavitvi odbora za mediacijo in določitvi njegovega poslovnika je bil predložen v posvetovanje Nadzornemu odboru, nato pa je o njem razpravljali še Svet ECB, ki ga je načeloma sprejel 21. marca 2014. Pričakovati je, da bo uredba formalno sprejeta v teku maja, ko bodo na voljo vse jezikovne različice.

3 VZPOSTAVITEV NADZORNE FUNKCIJE V ECB

3.1 ORGANIZACIJA

Za opravljanje nadzorne funkcije ECB so bili ustanovljeni štiri novi generalni direktorati (GD) in posebej v ta namen oblikovani sekretariat za Nadzorni odbor. Organizacijska struktura je tako še dodatno izpolnjena.

GD Mikrobonitetni nadzor I in II (GD MBN I in II), ki bosta zadolžena za neposredni vsakodnevni nadzor okoli 130 pomembnih bančnih skupin, sta sestavljena iz sedmih oziroma osmih oddelkov. Razdeljevanje bank med obema GD poteka v skladu s pristopom k nadzoru na osnovi tveganj, tj. z upoštevanjem izpostavljenosti bank tveganju, njihove kompleksnosti in poslovnih modelov. Trideset najbolj sistemskih bank je bilo razporejenih na v GD MBN I, preostale pa na v GD MBN II.

GD Mikrobonitetni nadzor III (GD MBN III), ki skrbi za posredni nadzor manj pomembnih bank, je sestavljen iz treh oddelkov:

- Analitična in metodološka podpora,
- Institucionalni in sektorski pregled,
- Nadzorni pregled in odnosi s pristojnimi nacionalnimi organi.

GD Mikrobonitetni nadzor IV (GD MBN IV), ki opravlja horizontalne in specialistične storitve, je sestavljen iz desetih oddelkov:

- Dovoljenja,
- Uveljavljanje pravil in sankcije,
- Interni modeli,
- Razvoj metodologije in standardov,
- Načrtovanje in usklajevanje načrtov nadzorniških pregledov,
- Centralizirani inšpekcijski pregledi na kraju samem,
- Zagotavljanje kakovosti nadzora,
- Krizno upravljanje,
- Nadzorne politike,
- Analiza tveganj v okviru EMN.

V sedmih od desetih oddelkov so bile vzpostavljene dodatne organizacijske podstrukture v obliki dveh odsekov na oddelek. Vzpostavljena je bila tudi neodvisna enota, služba centralnih operacij, ki naj bi pomagala pri opredeljevanju funkcij IT, ki jih GD MBN potrebujejo in jih bosta pripravila GD Informacijski sistemi in GD Statistika.

Posebej v ta namen vzpostavljeni **sekretariat za Nadzorni odbor** sestavlja ena sama organizacijska enota na ravni direktorata, ki zajema dva odseka:

- Postopek odločanja,
- Politika odločanja.

3.2 ZAPOSLOVANJE

Postopek zaposlovanja za potrebe EMN poteka od zgoraj navzdol in se je začel na višji vodstveni ravni.

Notranje načrtovanje je prilagojeno tako, da je mogoče upoštevati datume začetka dela višjih vodstvenih delavcev in zagotoviti, da bo kritična masa zaposlenih dosežena pravočasno za začetek izvajanja EMN.

Deset višjih vodstvenih delavcev, ki so delo nastopili še pred začetkom marca, je sodelovalo v postopkih za izbiro srednjih vodstvenih kadrov.

Z namenom vzpostavitve operativnih skupnih nadzorniških timov je bila prednost nato dana pridobivanju srednjih vodstvenih kadrov v GD MBN I in II ter zaposlovanju v treh oddelkih v GD MBN IV (tj. Razvoj metodologije in standardov, Analiza tveganj v okviru EMN ter Načrtovanje in usklajevanje načrtov nadzorniških pregledov). Večina izmed 18 vodij oddelkov naj bi prevzela naloge pred majem. Poleg tega bo okoli 100 vodij odsekov in svetovalcev, ki so se na teh prednostnih področjih že zaposlili, v naslednjih nekaj mesecih postopoma prihajalo v ECB. Zaposlovanje srednjih vodstvenih kadrov za GD MBN III bo zaključeno nekako v maju, zaposlovanje preostalih srednjih vodstvenih kadrov za GD MBN IV pa pred poletjem.

Vzporedno s tem so bila v začetku februarja objavljena prosta delovna mesta za nadzornike za GD MBN I in II. Pričakovati je, da bo okoli 280 nadzornikov izbranih do junija, zaposlovanje približno 260 preostalih strokovnjakov za GD MBN III in IV pa naj bi bilo zaključeno med julijem in septembrom.

Tudi postopek zaposlovanja za »skupne storitve« ECB (npr. IT, kadrovska politika, pravne storitve, proračun, statistika, komunikacije in uprava) teče gladko, pri čemer zaposlovanje srednjih vodstvenih kadrov in strokovnjakov večinoma poteka vzporedno.

V vmesnem času je bilo – oziroma še bo – okoli 200 strokovnjakov iz pristojnih nacionalnih organov začasno napotenih na ECB, kjer naj bi opravljali trenutne operativne naloge. Zadnji krog okoli 120 napotenih uslužbencev naj bi začel z delom v maju in juniju.

Kot so pokazali prvi krogi zaposlitev, so predpostavke, na katerih temelji časovnica zaposlovanja, realistične. Vseeno je pomembno ohraniti trenutni zagon zlasti pri obdelovanju prijav in zaključevanju izbirnih postopkov. Številčnost prijav (več kot 8.000 za doslej objavljena delovna mesta) kaže na precejšnje zanimanje za delovna mesta znotraj EMN. Pričakovati je, da se bo ta trend ponovil tudi v naslednjih krogih zaposlovanja. Za zmanjšanje tveganj glede kakovosti in hitrosti postopka zaposlovanja je ECB uvedla več orodij za predhodno ocenjevanje (npr. spletno testiranje, pisni preskusi na daljavo in tehnični predizbirni razgovori), katerih uporaba lahko variira glede na število prijav.

Dodatno tveganje bi lahko pomenili odpovedni roki, daljši od pričakovanih, zaradi česar timi morda ne bodo sestavljeni tako hitro, kot je bilo sprva pričakovati (zlasti zato, ker je več

institucij, s katerih kadri odhajajo, trenutno povsem zasedenih s celovito oceno). Vsekakor velja nesporna odločitev, da postopek ne sme potekati na škodo kakovosti.

3.3 USTANAVLJANJE SKUPNIH NADZORNIŠKIH TIMOV

Za operativni nadzor pomembnih bank bodo odgovorni skupni nadzorniški timi. Vsak skupni nadzorniški tim bo vodil koordinator skupnega nadzorniškega tima, ki dela za ECB, sestavljen pa bo iz več nadzornikov iz ECB in pristojnih nacionalnih organov sodelujočih držav članic.

ECB pri izboru kadrov in izvajanju pripravljanih del skupnih nadzorniških timov lepo napreduje. Kot je bilo že omenjeno, zaposlovanje srednjih vodstvenih kadrov za GD MBN I in II poteka brez težav. Pričakovati je, da bodo vsi koordinatorji skupnih nadzorniških timov imenovani do konca junija, skoraj vsi izmed njih pa bodo začeli delati v ECB do konca poletja. Tudi zaposlovanje znotraj skupnih nadzorniških timov se odvija naprej. Pričakovati je, da bo izmed 280 zaposlenih, izbranih do junija, 200 oseb, ki veljajo kot predpogoj za polno delovanje timov, začelo delati pred septembrom. Preostali zaposleni, ki pomenijo dodatno »varnostno rezervo«, se bodo ECB pridružili v teku oktobra.

Potekala so pripravljala dela, potrebna za delovanje skupnih nadzorniških timov. Omenjena dela zajemajo delo na nadzorniškem priročniku, opredeljevanje vlog in odgovornosti timov v različnih fazah nadzornega procesa ter določanje njihove organizacijske strukture in kadrovske potreb.

GD MBN I in II sta v zadnjem času vzpostavila več delovnih področij, s katerimi sta želela opredeliti pristojnosti, procese in infrastrukturo, potrebne za polno delovanje skupnih nadzorniških timov. Ta delovna področja so usmerjena v naslednje prednostne naloge:

- razvoj strategij in procesov ter obravnava organizacijskih vidikov,
- graditev odnosov s ključnimi deležniki, predvsem pristojnimi nacionalnimi organi,
- poznavanje profilov tveganosti in vzpostavljanje nadzornih strategij za pomembne institucije,
- priprave na gladko predajo nadzornih odgovornosti,
- priprava tekočih nalog in dejavnosti, povezanih s stalnim nadzorom.

GD MBN I in II se v okviru tega procesa pripravljata na to, da bodo skupni nadzorniški timi znali ravnati z rezultati celovite ocene in morebitnimi nadzorniškimi odzivi, ki bi sledili.

3.4 LOČENOST PODROČIJ DELOVANJA

Za zagotavljanje ločenosti med nadzorno funkcijo in funkcijo denarne politike (ter drugimi nalogami ECB), mora ECB skladno z uredbo o EMN sprejeti in objaviti interna pravila, vključno s pravili o poklicni skrivnosti in izmenjavi informacij.

Nekaj procesov, s katerimi naj bi uveljavili ločenost glede organizacijskih in odločevalskih vidikov, je bilo že vzpostavljenih. Poleg tega naj bi se organizacijska ločenost od leta 2015 naprej odražala tudi v tem, da sta funkciji locirani v dveh različnih delih Frankfurtu:

- bančni nadzor bo potekal v stavbi Eurotower, tj. trenutnih poslovnih prostorih ECB v središču Frankfurtu,
- denarna politika in druga poslovna področja ECB bodo domovali v novih prostorih ECB, ki se trenutni gradijo v frankfurtski mestni četrti Ostend.

Poteka tudi delo za opredelitev pravil o izmenjavi informacij med nadzorno funkcijo ter denarno politiko in drugimi funkcijami. Ta pravila bodo sestavljena s polnim in strogim upoštevanjem veljavnih zakonov in predpisov glede varstva zaupnih informacij (zlasti direktive o kapitalskih zahtevah IV⁶) in Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98 z dne 23. novembra 1998 o zbiranju statističnih informacij s strani ECB⁷) ter splošnih obveznosti varovanja poslovne skrivnosti, ki jih določa Statut ESCB. ECB je trdno prepričana, da lahko doseže polno in učinkovito ločenost, obenem pa žanje – kjer je to možno in zaželeno – vse pričakovane koristi, ki jih prinaša združevanje teh dveh funkcij znotraj iste institucije.

3.5 KODEKS RAVNANJA ZA ZAPOSLENE IN VODILNE V ECB, KI SODELUJEJO V BANČNEM NADZORU

V skladu z uredbo o EMN mora Svet ECB pripraviti in objaviti *Kodeks ravnanja za zaposlene in vodilne v ECB, ki sodelujejo pri bančnem nadzoru*. ECB trenutno pripravlja pravila etičnega ravnanja v okviru splošne revizije okvira poklicne etike, ki se uporablja za vse zaposlene v ECB. V teh pravilih bodo upoštevane zahteve, določene v uredbi o EMN in medinstitucionalnem sporazumu. Po posvetovanju s predstavniki zaposlenih v ECB bo kmalu podan predlog Nadzornemu odboru in organom odločanja ECB. V skladu z medinstitucionalnim sporazumom bo ECB še pred sprejetjem predvidenega kodeksa obnašanja obvestila Evropski parlament o njegovih glavnih sestavinah. Pričakovati je, da bodo nova pravila začela veljati, še preden bo ECB novembra 2014 v celoti prevzela nadzorne odgovornosti.

⁶ UL L 318, 27. 11. 1998, str. 8.

⁷ UL L 176 z dne 27. 6. 2013, str. 338.

4 PRAVNI OKVIR

4.1 JAVNO POSVETOVANJE O OSNUTKU OKVIRNE UREDBE ECB O ENOTNEM MEHANIZMU NADZORA

Uredba o EMN določa, da mora ECB po posvetovanju s pristojnimi nacionalnimi organi in na podlagi predloga Nadzornega odbora sprejeti okvir, ki določala praktično ureditev za izvajanje člena 6 uredbe o EMN (ki se nanaša na sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi v okviru EMN). Ta okvir je v obliki uredbe ECB (okvirna uredba o EMN).

Potem ko je bil osnutek okvirne uredbe v skladu z določbami medinstitucionalnega sporazuma posredovan Odboru za ekonomske in monetarne zadeve Evropskega parlamenta, se je 7. februarja začelo javno posvetovanje o njem, ki je trajalo štiri tedne (do 7. marca). Obenem je 19. februarja potekalo javno zaslišanje v ECB, na katerem so imeli deležniki prvo priložnost zastavljati vprašanja o osnutku pravnega besedila.

Rezultati javnega posvetovanja so bili zelo pozitivni. ECB je do zaključnega dne prejela 36 serij pripomb, ki so jih podali evropska in nacionalna tržna in bančna interesna združenja, finančne in kreditne institucije, centralne banke in nadzorni organi (zunaj euroobmočja), finančna ministrstva in pravniki. Pripombe so objavljene na spletni strani ECB.

Največ pripomb je bilo tehnične narave, nanašale so se na pojasnila in spremembe posamičnih določb, kar kaže na široko podporo splošnemu pristopu, predlaganemu v osnutku okvirne uredbe. Med temami, ki so bile najpogosteje obravnavane, so:

- postopkovna pravila za sprejemanje nadzorniških odločitev ECB (npr. pravica do izjave, dostop do spisov in jezikovni režim),
- metodologija za ocenjevanje pomembnosti nadzorovanih subjektov,
- vprašanja glede potnih listov,
- režim tesnega sodelovanja,
- status manj pomembnih nadzorovanih subjektov.

Več sodelujočih v razpravi je zastavilo tudi vprašanja glede delovanja skupnih nadzorniških timov oziroma inšpekcijskih pregledov na kraju samem – ter splošneje o tem, kako bo EMN od novembra 2014 naprej deloval. ECB je okvirno uredbo o EMN⁸ objavila 25. aprila 2014 skupaj

⁸ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf

s poročilom o odzivih na posvetovanje,⁹ v katerem je podrobneje obravnavala prejete komentarje in predstavila pregled naknadnih sprememb osnutka okvirne uredbe.

4.2 SKLEP ECB O TESNEM SODELOVANJU

Sklep ECB/2014/5 z dne 31. januarja 2014 o tesnem sodelovanju s pristojnim nacionalnimi organi sodelujočih držav članic, katerih valuta ni euro, določa postopek za vzpostavitev tesnega sodelovanja – zlasti kar zadeva zahtevke za vzpostavitev tesnega sodelovanja, oceno omenjenih zahtevkov s strani ECB ter morebitno prekinitvev in prenehanje tesnega sodelovanja. Sklep je začel veljati 27. februarja 2014.

Medtem ko Sklep ECB/2014/5 določa postopkovne vidike vzpostavitve tesnega sodelovanja, okvirna uredba opredeljuje način delovanja tesnega sodelovanja in izvajanja nadzora po vzpostavitvi tesnega sodelovanja. Oba pravna akta torej dopolnjujeta določbe o tesnem sodelovanju iz člena 7 uredbe o EMN.

Doslej še nobena država članica, katere valuta ni euro, ni uradno obvestila druge države članice, Evropske komisije, ECB in Evropskega bančnega organa (EBA) o prošnji za vzpostavitev tesnega sodelovanja z ECB, kar naj bi sicer storila v skladu s postopki, ki jih opredeljujeta uredba o EMN in Sklep ECB/2014/5.

4.3 PRIPOROČILO ECB GLEDE SPREMEMB UREDBE SVETA (ES) ŠT. 2532/98 – SANKCIJE

ECB je 25. aprila 2014 objavila priporočilo¹⁰ za spremembo Uredbe Sveta (ES) št. 2532/98 z dne 23. novembra 1998 o pooblastilih ECB za nalaganje sankcij,¹¹ da bi se tako razjasnila pravila, ki veljajo za:

- sankcije, ki jih lahko ECB naloži pri izvajanju nalog centralnega bančništva, ki niso nadzorne naloge,
- upravne kazni, ki jih lahko ECB naloži pri izvajanju nadzornih nalog.

S tem naj bi zagotovili, da je delovanje Uredbe (ES) št. 2532/98 in uredbe o EMN v kontekstu EMN učinkovito in dosledno. Da bi ECB opravljala naloge, ki so nanjo prenesene z uredbo o

⁹ <http://www.ecb.europa.eu/ssm/consultations/shared/pdf/framework/draft-ssm-framework-regulation-feedback.en.pdf>

¹⁰ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_rec_ecb_2014_19.pdf

¹¹ UL L 318, 27. 11. 1998, str. 4.

EMN, lahko upravne denarne kazni naloži za kršitve neposredno uporabljive zakonodaje EU,¹² sankcije pa »v primeru kršitve njenih uredb ali sklepov«¹³ (v nadaljevanju skupaj »upravne kazni«). Načela in postopki, ki se uporabljajo za nalaganje upravnih denarnih kazni za kršitve neposredno uporabljive zakonodaje EU v skladu s členom 18(1) uredbe o EMN, so določeni v uredbi o EMN, podrobneje pa so opredeljeni v okvirni uredbi o EMN. Člen 18(7) uredbe o EMN določa, da lahko ECB naloži sankcije za kršitve uredb in sklepov ECB v skladu z Uredbo (ES) št. 2532/98.¹⁴ Glede na to je še posebej pomembno, da se vzpostavi dosleden režim, v skladu s katerim bo ECB nalagala vse upravne kazni, ki se nanašajo na opravljanje njenih nadzornih nalog v skladu z uredbo o EMN.

Določena pravila, ki jih vsebuje Uredba (ES) št. 2532/98, se razlikujejo od pravil, določenih v uredbi o EMN. Ta se še posebej nanašajo na zgornje meje glob in periodične denarne kazni, postopkovna pravila in roke zastaranja, določene v Uredbi (ES) št. 2532/98. Tem vprašanjem bodo namenjene priporočene spremembe Uredbe (ES) št. 2532/98.

4.4 OSNUTEK UREDBE ECB O NADOMESTILIH ZA NADZOR

Več podrobnosti o osnutku uredbe ECB o nadomestilih za nadzor je v razdelku 6.2.

5 NADZORNIŠKI MODEL

5.1 DOKONČANJE NADZORNIŠKEGA PRIROČNIKA

Nadzorniški priročnik je interni dokument za zaposlene znotraj EMN; zajema procese, postopke in metodologijo za nadzor pomembnih in manj pomembnih institucij, pri čemer so upoštevana splošno sprejeta načela za delovanje EMN. Opisuje postopke sodelovanja v okviru EMN in z organi zunaj EMN.

Prvi osnutek priročnika je bil Nadzornemu odboru predložen na prvi seji, ki jo je ta imel 30. januarja 2014. Priročnik pa je kljub temu živ dokument, ki se bo nenehno ažuriral, saj se metodologija v procesu prilagajanja dodeluje, postopki pa se izboljšujejo na podlagi povratnih informacij, pridobljenih od pristojnih nacionalnih organov. Priročnik se bo torej redno ažuriral tako pred 4. novembrom, ko bo ECB polno prevzela nadzorne naloge, kot po njem.

¹² Člen 18(1) uredbe o EMN določa, da lahko ECB naloži upravne denarne kazni, »če kreditne institucije, finančni holdingi ali mešani finančni holdingi namerno ali iz malomarnosti kršijo zahtevo iz upoštevanih pravnih aktov Unije, ki se neposredno uporabljajo, in lahko pristojni organi v skladu z upoštevanim pravom Unije v zvezi s tem izrečejo upravne denarne kazni«.

¹³ Člen 18(7) uredbe o EMN.

¹⁴ Člen 18(4) uredbe o EMN obenem zahteva, da ECB uporablja člen 18 v skladu z akti, navedenimi v prvem pododstavku člena 4(3) uredbe o EMN, po potrebi vključno s postopki iz Uredbe (ES) št. 2532/98.

Ker je metodologija za ocenjevanje tveganj ter kvantifikacijo kapitala in likvidnosti v postopku nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja znotraj EMN¹⁵ v veliki meri odvisna od razpoložljivosti in kakovosti sporočenih nadzorniških podatkov, se precejšnji napori vlagajo v izboljšanje pokritosti in kakovosti tovrstnih podatkov ter nadzorniških informacij, uporabljenih v analizi.

Skupaj s pristojnimi nacionalnimi organi, ki so sodelovali po najboljših močeh, so bile opravljene tri pilotne vaje glede zbiranja podatkov. Pri tem je bila posebna pozornost namenjena ključnim spremenljivkam ter prilagoditvam in popravkom osamelcev oziroma manjkajočih spremenljivk. Omenjene vaje so pokazale na precejšnje težave v primerljivosti in kakovosti podatkov, ki so denimo posledica razlik med nacionalnimi računovodskimi okviri in ovirajo ocenjevanje podatkov, količnike likvidnosti in kazalnike obrestnega tveganja. Metodologija je bila obenem občutno izboljšana, tako da je zdaj z njeno pomočjo možno pokazati, kako posamezni poslovni modeli oziroma določene situacije lahko vplivajo na vrednosti kazalnikov.

Posebna pozornost je bila namenjena tudi povečevanju nabora virov tržnih podatkov, saj naj bi bila nadzorniška analiza s pomočjo orodij zunanjih ponudnikov še temeljitejša in bolj poglobljena. Med temi viri velja omeniti podatke zunanjih ponudnikov, pa tudi rešitve, ki so na voljo v ECB/Eurosistemu. Med prednostmi, ki jih ponuja večje število virov podatkov in informacij, so med drugim tudi možnosti (i) dopolnjevanja podatkov iz nadzorniškega poročanja, (ii) izkoriščanja morebitnih sinergij iz drugih virov podatkov in (iii) izvajanja navzkrižnih primerjav nadzorniških podatkov.

Koncept kvantifikacije kapitala in likvidnosti v okviru postopka nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja se je razvijal naprej. Pristop v okviru EMN je namenjen kvantificiranju kapitalskih zahtev za tveganja, glede katerih veljajo minimalne regulativne zahteve (tveganja prvega stebra), in za dodatne vrste tveganj, ki jih minimalne zahteve ne pokrivajo (tveganja drugega stebra). Tveganja se kvantificirajo v postopku nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja v okviru EMN z uporabo informacij, pridobljenih iz sistema ocenjevanja tveganj znotraj EMN, in ocene, pridobljene v procesu ocenjevanja ustreznosti notranjega kapitala institucije.

Napredovalo je tudi delo v zvezi s testiranjem metode začetnega kvantificiranja, pri kateri se uporabljajo podatki, zbrani od pristojnih nacionalnih organov. Preskusno delo je zajemalo analizo vpliva posamičnih metodoloških konceptov ter kalibriranje in testiranje posamičnih metodologij za kvantificiranje tveganj. Testiranje je bilo poleg tega povezano z razvijanjem

¹⁵ Postopek nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja je postopek za vodenje nadzorniškega pregledovanja in določanje morebitnih dodatnih zahtev glede posebnih dodatnih lastnih sredstev, razkrivanja ali likvidnosti oziroma drugih ukrepov, ki veljajo za nadzorovani subjekt.

orodij za izračune in predloge za notranje poročanje ipd., pa tudi z odločanjem. Omenjene dejavnosti so tudi del splošnega razvoja IT znotraj EMN.

Nadzorniški priročnik EMN bo vseboval prilogo, v kateri bo podrobno predstavljena metodologija za inšpekcijske preglede na kraju samem. V prilogi bodo ekipe, ki opravljajo inšpekcijske preglede na kraju samem, našle usmeritve glede raznih vprašanj o ocenjevanju ter opredelitve ciljev, tehnik in rezultatov omenjenih inšpekcijskih pregledov. Končni cilj je zagotavljanje skladnosti med ocenami in nadzornimi ukrepi, ki so posledica inšpekcijskih pregledov, dosegli pa naj bi ga z uskladitvijo postopkov in vzpostavitvijo jasnega okvira za nadzorne ukrepe, ki sledijo. Med temami, ki jih vsebuje metodološka priloga, so naslednje kategorije (v skladu z metodologijo ocenjevanja tveganj):

- kreditno tveganje,
- tržno tveganje,
- operativno tveganje (vključno z IT in oddajanjem del zunanjim izvajalcem);
- okvir upravljanja in vodenja družb ter notranje kontrole (vključno z notranjim upravljanjem, funkcijo obvladovanja tveganj, plačili, notranjo revizijo in funkcijo zagotavljanja skladnosti),
- likvidnostno tveganje in kapitalske zadeve (proces ocenjevanja izračunov kapitalskih zahtev in pregled procesa ocenjevanja ustreznosti notranjega kapitala).

Inšpektorji lahko po lastni strokovni presoji po potrebi uporabijo tudi podrobnejše podkategorije.

Metodologija za inšpekcijske preglede na kraju samem v okviru EMN naj ne bi bila statična, temveč bi se morala s časom razvijati in biti ažurirana. ECB namerava na podlagi posvetovanj s pristojnimi nacionalnimi organi redno pregledovati in ažurirati metodologijo. Na ta način želi zagotoviti njeno skladnost s ključnimi načeli pristopa na osnovi tveganj in sorazmernosti ter obenem poskrbeti, da bodo vanjo vključene tudi dodatne pomembne teme.

5.2 PRIPRAVA JAVNEGA VODNIKA PO NADZORNIH PRAKSAH

Trenutno se pripravlja javni dokument z naslovom »Vodnik po nadzornih praksah in metodologiji znotraj enotnega mehanizma nadzora«, katerega glavni namen je pojasniti pomembne lastnosti, naloge in procese znotraj EMN. Vodnik bo nadzorovanim subjektom zagotavljal preglednost glede načel nadzornega ocenjevanja, s tem pa se bodo razjasnile vse negotovosti glede delovanja EMN in pričakovanj v zvezi z nadzorom. Z vodnikom bodo obenem izpolnjene tudi zahteve glede objave, ki veljajo za EMN, in sicer zlasti:

- medinstitucionalni sporazum, sklenjen med Evropskim parlamentom in ECB, v skladu s katerim ECB »na svoji spletni strani objavi priročnik o svoji nadzorni praksi«,
- okvir nadzorniškega razkritja Evropskega bančnega organa, ki v skladu s členom 143(1)(c) direktive o kapitalskih zahtevah IV zahteva objavo »splošnih meril in metodologij«, ki se uporabljajo v postopku nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja.

Vodnik bo pokrival naslednja glavna področja:

- EMN kot prvi steber evropske bančne unije;
- najpomembnejši cilji EMN ter njegov geografski, institucionalni in funkcijski obseg skupaj z glavnimi načeli delovanja,
- koncepti pomembnih in manj pomembnih institucij ter povezana merila,
- glavna zakonodajna besedila, ki urejajo delovanje EMN, in način, kako vplivajo druga na drugo,
- praktično delovanje EMN,
- glavne strukture in organi ECB,
- sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi sodelujočih držav članic,
- pristopa k nadzoru pomembnih in manj pomembnih institucij ter delitev nalog med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi za vsakega izmed omenjenih dveh pristopov,
- organizacijska struktura znotraj ECB,
- sodelovanje med EMN in drugimi organi;
- koncept tesnega sodelovanja, prek katerega se lahko države članice, katerih valuta ni euro, vključijo v EMN,
- ključne nadzorne naloge na različnih področjih nadzora ter njihovi cilji, pogostnost in želeni rezultati (razlikovanje med nadzorom pomembnih in manj pomembnih institucij);
- postopki, ki omogočajo in zagotavljajo doslednost nadzora v celotnem EMN,
- najpomembnejša postopkovna pravila, kot so vstopne točke in jezikovne določbe,
- temeljne lastnosti skupne metodologije za ocenjevanje tveganj ter kvantifikacijo kapitalskih in likvidnostnih zahtev znotraj EMN.

Vodnik naj bi bil objavljen precej pred začetkom delovanja EMN.

6 PRIPRAVA DRUGIH POMEMBNIH PODROČIJ DELA

6.1 NADZORNIŠKI POROČEVALSKI OKVIR

Nadzorni odbor je aprila kot živ dokument odobril priročnik o nadzorniškem poročanju znotraj EMN. Priročnik je interni dokument, ki določa pristop k nadzorniškemu poročanju ter orisuje podatkovni in poročevalski okvir za EMN. Ker so obliko nadzorniškega poročevalskega okvira v veliki meri narekovali podatki, potrebni za delovanje centraliziranega sistema ocenjevanja tveganj, so spremenljivke v poročevalskem okviru kategorizirane po različnih profilih tveganosti banke.

Nadzorni odbor je sklenil v začetku marca začeti tretjo pilotsko vajo zbiranja podatkov (pilotska vaja EMN 3), s katero naj bi nadaljevali in izpopolnili pripravljalno delo, še posebej za sistem ocenjevanja tveganj. Poglavitni cilji pilotske vaje EMN 3 so nadaljnje izboljšave metodologije, ki se uporablja pri sistemu ocenjevanja tveganj. Pogovori o vsebini zbiranja podatkov so potekali v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi. Zbiranje podatkov, ki niso starejši od konca decembra 2013, je odločilnega pomena za nadaljnje podaljševanje sedanjih razmeroma kratkih časovnih vrst. Pomembno je, da bo ta vaja podpirala tudi prehodno delo novih skupnih nadzorniških timov, ki bodo časovne vrste torej lahko uporabljali pri lastnem pripravljalnem delu. Vaja bo pomagala bankam, pristojnim nacionalnim organom in ECB pri pripravi bodočih zbirk rednih podatkov. Velika pozornost je namenjena učinkovitemu koordiniranju zahtev za zbiranje podatkov ter izogibanju podvajanju in prekrivanju z drugimi področji zbiranja podatkov.

Naslednja stalna naloga ključnega pomena je oblikovanje podatkovnega okvira za manj pomembne institucije. Pri tem je najpomembneje doseči ravnotežje med pridobivanjem ustreznega nabora podatkov in med tem, da banke (še posebej manjše) ne bodo preobremenjene.

Sistem nadzorniških bančnih podatkov (SUBA), ki je potreben za sprejemanje nadzorniških podatkov in metapodatkov v ECB, je v fazi vzpostavljanja. Sistem SUBA bo shranjeval in obdeloval podatke, ugotavljal njihovo ustreznost in preverjal konsistentnost, varoval zaupnost in jih razširjal. Sistem bo v skladu z izvedbenimi tehničnimi standardi Evropskega bančnega organa, ki veljajo za nadzorniško poročanje (kot jih je EBA objavil julija 2013), in bo kmalu pripravljen sprejemati druge redne nadzorniške podatke, ki jih EBA ni harmoniziral. Sistem bo omogočal tudi gostovanje bančnih podatkov, tako na posamični kot konsolidirani ravni (na ravni skupine).

Prva faza naj bi se zaključila do julija 2014. Sistem bo povezan z registrom institucij in odvisnih družb (RIAD), ki naj bi vseboval podatke o institucijah ter ključne podatke o poslovanju bank in

sestavi bančnih skupin (t. i. referenčni podatki). Sistem RIAD bo neposredno podpiral tudi naloge, kot je denimo ugotavljanje pomembnih bančnih skupin, ki bodo predmet neposrednega nadzora s strani ECB.

6.2 OKVIR NADOMESTIL ZA NADZOR

V skladu z uredbo o EMN bo ECB zaračunavala letno nadomestilo za nadzor kreditnim institucijam s sedežem v sodelujoči državi članici in podružnicam, ki jih v sodelujoči državi članici ustanovi kreditna institucija s sedežem v nesodelujoči državi članici. Pravila za izračunavanje nadomestil znotraj EMN bodo opredeljena v uredbi ECB, ki bo določila pravila in postopke za nadomestila, povezana z EMN. Namen je doseči stroškovno učinkovitost in sorazmernost, ki ju določajo standardi o preglednosti.

Od prejšnjega četrletnega poročila o EMN je ECB pripravila osnutek uredbe o nadomestilih za nadzor, v kateri je govor o naslednjih glavnih vidikih:

- merila za določitev celotnega zneska letnega nadomestila za nadzor,
- pravila za izračunavanje letnega nadomestila za nadzor nadzorovanih subjektov,
- postopek za pobiranje letnega nadomestila za nadzor.

Razprava o osnutku uredbe ECB o nadomestilih za nadzor s pristojnimi nacionalnimi organi se je že začela. Naslednja koraka bosta dokončanje predloga za metodologijo ECB glede nadomestila za nadzor ter organizacija odprtega javnega posvetovanja o osnutku uredbe ECB o nadomestilu za nadzor. Javno posvetovanje naj bi se zaključilo do konca maja 2014.

6.3 IT-INFRASTRUKTURA

Razvoj novih poslovnih procesov in operacij za potrebe EMN podpirajo naslednja delovna področja v IT:

- **Skupne IT-storitve:** nove delovne postaje so bile pripravljene na začasni lokaciji, kjer bodo nameščeni zaposleni v EMN, do konca jeseni 2014 jim bo sledilo skupaj še 1.100 novih delovnih postaj. Pristojni nacionalni organi se bodo povezali s programi EMN prek CoreNet, trenutne mrežne strukture Eurosistema/ESCB, ki jo uporabljajo nacionalne centralne banke (razen nekaterih pristojnih nacionalnih organov, kjer bodo morda potrebne drugačne rešitve). Pregledujejo se možnosti za izmenjavo podpisanih in šifriranih sporočil z nacionalnimi centralnimi bankami zunaj ESCB.
- **Upravljanje sodelovanja, poteka dela in informacij:** IT-projekt za upravljanje kontaktnih podatkov in obravnavanje poizvedb (e-Contact) se trenutno vzpostavlja, pričakovati je, da bodo prve funkcije zaživele do konca maja 2014. Vzporedno s tem poteka tudi delo za

izboljšanje dostopa do sistema ECB za upravljanje dokumentov (DARWIN) s strani pristojnih nacionalnih organov, ki so ločeni od svojih nacionalnih centralnih bank.

- ***Načrtovanje poslovnih virov:*** trenutno se razvijajo prve poslovne zahteve in možne rešitve glede proračuna, organizacijske strukture in s poročanjem povezanih sprememb v okviru EMN, ki so jih ugotovili predstavniki poslovnih področij; nadaljnje dopolnitve je pričakovati v prihodnjih mesecih. Glede izračunavanja stroškov, izdajanja računov ter izterjave in usklajevanja plačil je ECB kot primerni rešitvi izbrala modula SAP »pobiranje in razdeljevanje sredstev v javnem sektorju« ter »upravljanje z davki in prihodki«. Razvijanje prvo omenjenega modula je v teku in se odvija na podlagi rednih dialogov s predstavniki poslovnih področij.
- ***Zbiranje, obvladovanje kakovosti in analiza podatkov:*** pripravljalna faza projekta za vzpostavitev sistema nadzorniških bančnih podatkov (SUBA) je zaključena. Poglavitni cilj projekta je zagotoviti, da bo ECB od vseh držav znotraj EMN prejela posebne nadzorniške podatke v XBRL formatu, in sicer v skladu z okvirom izvedbenih tehničnih standardov EBA. Po pripravi in izvedbi celovitega razpisa za izbiro primernega ponudnika IT, izbiri potrebnih elementov programske opreme ter razvoju in tehničnem testiranju prototipa SUBA, ki bo omogočal zbiranje nadzorniških podatkov in ugotavljanje njihove ustreznosti, se bo za projekt začela faza vzpostavljanja.
- ***Sistem za upravljanje informacij (IMAS):*** sistem IMAS bo zagotovil podlago za poenotene procese in doslednost pri nadzoru bančnih institucij. Zlasti v začetni fazi EMN bo to ključni element, s katerim bo zagotovljeno, da bodo vsi skupni nadzorniški timi uporabljali enako metodologijo in standarde. Obenem bo tudi jasen znak vsem pristojnim nacionalnim organom, da EMN polno deluje. Stabilna in učinkovita rešitev, preprosta za uporabo, bi morala poleg tega zagotoviti sprejemanje EMN na več ravneh. Odločeno je bilo, da bo za jedro IMAS izbrana obstoječa rešitev IT, ki se je izkazala za uspešno v enem izmed pristojnih nacionalnih organov, nato pa bo kar najbolj prilagojena potrebam EMN.

7 CELOVITA OCENA

Od oddaje prejšnjega četrletnega poročila je bil na področju celovite ocene dosežen precejšen napredek. Trije glavni cilji ocene so:

- zagotavljati preglednost z izboljševanjem kakovosti informacij o stanju bank, ki so na voljo,
- oblikovati in izvajati nujne korektivne ukrepe, ki bi se izkazali za potrebne,
- jamčiti deležnikom, da so banke v temelju zdrave in zanesljive, ter tako graditi zaupanje.

Pregled kakovosti sredstev in stresni test sta glavna metodološka gradnika ocene.

Celotni postopek se je formalno začel s sprejetjem Sklepa ECB/2014/3 z dne 4. februarja 2014 o določitvi kreditnih institucij, ki so predmet celovite ocene. Svet ECB je omenjeni sklep sprejel na podlagi predloga, ki ga je dal Nadzorni odbor.

Da bi oceno zaključili še pred začetkom delovanja EMN novembra 2014, je bilo v preteklih mesecih zaključenih več pomembnih korakov in sproženih več ključnih procesov, ki so podrobneje opisani v nadaljevanju.

7.1 ZAKLJUČEK POSTOPKA IZBIRANJA PORTFELJEV ZA PREGLED KAKOVOSTI SREDSTEV

Prva faza pregleda kakovosti sredstev, tj. izbor portfeljev za pregled, je zaključena. Izbor na osnovi tveganj je potekal v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi in z ECB. Pristojni nacionalni organi so predloge poslali osrednji službi za vodenje projekta (CPMO) v ECB, kjer naj bi jih najprej pregledali na dvostranskih srečanjih, nato pa naj bi se sporazumeli o dokončnem izboru. Skupna tveganju prilagojena aktiva portfeljev bančnih knjig, izbranih za pregled, znaša približno 3,7 bilijona EUR, kar ustreza 58% skupne kreditnemu tveganju prilagojene aktive v vseh bankah, ki so predmet pregleda.

Poleg tega za 29 bank s pomembnimi izpostavljenostmi trgovalne knjige velja posebej prilagojeni pregled kakovosti sredstev, ki se nanaša na trgovalne knjige. Ta komponenta je sestavljena iz kvalitativnega pregleda osnovnih procesov trgovalne knjige in kvantitativnega pregleda najpomembnejših modelov vrednotenja izvedenih finančnih instrumentov. V prvo omenjenem pregledu se ocenjujeta učinkovitost in ustreznost ključnih procesov, ki jih banke uporabljajo pri izračunavanju in spremljanju poštene vrednosti vseh pozicij iz trgovalne knjige. Drugo omenjeni pa se osredotoča na zanesljivost najpomembnejših modelov vrednotenja za izvedene finančne instrumente na ravni 3. Izbor modelov vrednotenja je že zaključen.

7.2 ZAGON PROJEKTA IN ČEZMEJNO SODELOVANJE

Zagon projektnih struktur in povezanih virov na nacionalni ravni je bil zaključen pravočasno za začetek izvedbene faze pregleda kakovosti sredstev. Pristojni nacionalni organi so zdaj končali postopek sklepanja pogodb z zunanjimi izvajalci (zunanji svetovalci in revizijske družbe), ki bodo podpirali postopek. Izvedbo na nacionalni ravni koordinirajo nacionalni uradi za projektno vodenje, ki jih nadzirajo nacionalni usmerjevalni odbori. Kot je bilo omenjeno že v prejšnjem četrtnem poročilu, sta obe nacionalni strukturi neposredno podrejeni ustreznima osrednjima strukturama v ECB, in sicer osrednji službi za vodenje projekta (CPMO) in usmerjevalnemu odboru za celovito oceno (CASC). Ekipe za inšpekcijski pregled, ki jih sestavljajo zaposleni

pristojnih nacionalnih uradov in revizorji, v posameznih bankah opravljajo delo na kraju samem. Državne ekipe, ki jih sestavljajo strokovnjaki ECB in katerih naloga je skrbeti za tehnično pomoč ter prispevati k zagotavljanju kakovosti na nacionalni in centralni ravni, so oblikovane in so v posameznih državah članicah že začele delovati.

Okvir za sodelovanje med domačimi in gostujočimi nadzorniki pri izvajanju celovite ocene je vzpostavljen, sklenjeni so tudi bilateralni dogovori med nadzornimi organi. To je za izvajanje pregleda kakovosti sredstev bistvenega pomena, saj več institucij, ki jih ocena pokriva, deluje v mednarodnem prostoru in ima nedomače portfelje, ki so predmet ocene. Ta ureditev ne pokriva le sodelovanja med pristojnimi nacionalnimi organi različnih držav članic EMN, temveč tudi med pristojnimi nacionalnimi organi EMN in nadzornimi organi, ki ne sodijo v pristojnost EMN, in sicer tako znotraj EU kot zunaj nje. V ECB je potekala vrsta delavnic z organi, ki ne sodijo v pristojnost EMN, na katerih so udeleženci razpravljali o načinih sodelovanja in se odločali zanje, pri čemer so bili vključeni tudi EBA, Evropska komisija in Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA).

7.3 OBJAVA PRIROČNIKA DRUGE FAZE

Dne 11. marca 2014 je bil na spletni strani ECB objavljen priročnik, ki vsebuje posebno metodologijo za izvedbeno fazo pregleda kakovosti sredstev (druga faza). Dokument pokriva deset delovnih sklopov, ki jih je treba zaključiti v drugi fazi, med njimi postopki za:

- ugotavljanje ustreznosti podatkov in preverjanje vhodnih podatkov v modelih;
- vrednotenje pomembnih izpostavljenosti in zastavljenega premoženja ter opredelitev potreb po oblikovanju rezervacij,
- uporaba panožnih referenčnih vrednosti za ocenjevanje tržnih vrednosti,
- zagotavljanje kakovosti in spremljanje napredka, da bi zagotovili pravočasno dokončanje.

Priročnik je enotna referenca za vse sodelujoče in ponuja posebne smernice za izvajanje vseh potrebnih korakov. Priročnik je šel pred objavo skozi intenziven proces tehničnega pregledovanja in prilagajanja, v katerem so sodelovali pristojni nacionalni organi in revizijske družbe.

7.4 IZVEDBA PREGLEDA KAKOVOSTI SREDSTEV, ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI IN ZAUPNOST PODATKOV

Ekipe za inšpekcijski pregled bank so z delom na kraju samem začele februarja, prve delovne sklope (pregled procesov, politik in računovodstva) pa so zaključile do konca marca. Trenutno

potekata delo na potrjevanju celovitosti podatkov in pregledovanje posojilnih map, sredi aprila se je začela analiza kolektivnega oblikovanja rezervacij. ECB se zaveda, da zahteva glede sporočanja precejšnje količine podrobnih podatkov v razmeroma kratkem času pomeni dokaj velik napor na strani bank. CPMO je skušala po najboljših močeh racionalizirati podatkovne predloge, da bi breme sporočanja kar najbolj zmanjšala, a vendarle ne na račun kakovosti celotnega postopka. *ECB je že imela neposredne razgovore z višjimi predstavniki bank, ki so predmet ocene, in bo nadaljevala s tem dialogom vse do konca procesa.*

Zagotavljanje kakovosti je še posebej pomembno za doseganje celovitih in primerljivih rezultatov celovite ocene ter za ustvarjanje enakih pogojev za vse institucije in države. V ta namen je bil vzpostavljen naslednji okvir, ki ga sestavljajo tri ravni dejavnosti zagotavljanja kakovosti:

- Ekipe za inšpekcijski pregled bank so odgovorne za potrjevanje kakovosti podatkov, predloženih pristojnim nacionalnim organom;
- Ekipe pristojnih nacionalnih organov za tehnično pomoč in zagotavljanje kakovosti ter državne ekipe ECB opravijo nadaljnje preskuse in preverjanja po bankah v zadevnih jurisdikcijah;
- CPMO v ECB pregleda kakovost nacionalnih podatkov, predloženih centru, pri čemer opravi tudi preglede in analize med državami.

Zagotavljanje zaupnega obravnavanja vseh podatkov, predloženih v teku postopka, je ključna prednostna naloga, ki zadeva zaščito pravic vključenih institucij in vzdrževanje dobro urejenega postopka komuniciranja, ki ne dovoljuje uhajanja informacij. Vse strani, vključene v izvajanje celovitega pregleda, so podpisale dogovore o zaupnosti, ECB pa se je kar najbolj potrudila, da zagotovi varen prenos in hranjenje podatkov ter izključi možnost slehernega neupravičenega dostopa.

7.5 STRESNI TEST

V sporočilu za javnost, objavljenem 3. februarja 2014, je ECB potrdila uporabo ključnih parametrov v stresnem testu, ki jih je EBA javno sporočila 31. januarja 2014. Kapitalski prag v osnovnem scenariju bo znašal 8% navadnega lastniškega temeljnega kapitala, v neugodnem scenariju pa 5,5%. Stresni test za države znotraj EMN bo kot eden izmed dveh poglavitnih gradnikov celovite ocene vseboval rezultate pregleda kakovosti sredstev.

Časovni razpon za stresni test bo tri leta (december 2013 do december 2016). Osnovni scenarij stresnega testa je pripravila Evropska Komisija, neugodni scenarij pa je predlagal Evropski

odbor za sistemska tveganja (ESRB) v tesnem sodelovanju z ECB in EBA, podobno kot v prejšnjih postopkih. Podatki o scenarijih so bili objavljeni 29. aprila 2014.

7.6 PRIMERNI UKREPI ZA POKRITJE KAPITALSKEGA PRIMANJKLJAJA

ECB je v sporočilu za javnost z dne 29. aprila 2014 pojasnila ukrepe, ki jih bodo morale banke sprejeti, kadar njihovi kapitalski količniki, določeni v celoviti oceni, ne bodo dosegli ustreznih pragov, zlasti kar zadeva časovne roke in primerne kapitalске instrumente.

Kadar ima banka primanjkljaj kapitala, mora predložiti kapitalski načrt, v katerem podrobno opredeli korektivne ukrepe. Primanjkljaj kapitala, ugotovljen s pregledom kakovosti sredstev ali z osnovnim stresnim scenarijem, naj bi se pokrili v roku šestih mesecev, primanjkljaj kapitala, ugotovljen z neugodnim stresnim scenarijem, pa v roku devetih mesecev. Rok šestih ali devetih mesecev bo začel teči z objavo rezultatov celovite ocene oktobra 2014.

Kar zadeva dopustne kapitalске instrumente, se sme primanjkljaj kapitala, ki izhaja iz pregleda kakovosti sredstev in stresnega testa na podlagi osnovnega scenarija, pokriti samo z instrumenti navadnega lastniškega temeljnega kapitala, kot je določeno v členu 50 uredbe o kapitalskih zahtevah. Primanjkljaj kapitala, ki izhaja iz neugodnega scenarija, je mogoče pokriti z instrumenti navadnega lastniškega temeljnega kapitala in/ali s konvertibilnimi ali delno odpisanimi instrumenti, ki izpolnjujejo zahteve člena 52 uredbe o kapitalskih zahtevah (tj. instrumenti dodatnega temeljnega kapitala). Uporaba instrumentov dodatnega temeljnega kapitala je omejena na največ 1% skupne tveganju prilagojene aktive ob upoštevanju naslednjih posebnosti:¹⁶

- instrumenti s sprožilnim pragom pod 5,5% navadnega lastniškega temeljnega kapitala: 0% skupne tveganju prilagojene aktive;
- instrumenti s sprožilnim pragom na ravni 5,5% navadnega lastniškega temeljnega kapitala ali več in pod 6%: do 0,25% skupne tveganju prilagojene aktive;
- instrumenti s sprožilnim pragom na ravni 5,5% navadnega lastniškega temeljnega kapitala ali več in pod 7%: do 0,5% skupne tveganju prilagojene aktive;
- instrumenti s sprožilnim pragom na ravni 7% navadnega lastniškega temeljnega kapitala ali več: do 1% skupne tveganju prilagojene aktive.

¹⁶ Primer, kako se te zahteve uporabljajo, je opisan v pojasnilu o celoviti oceni, objavljenem 29. aprila skupaj z zgoraj omenjenim sporočilom za javnost.

8 ODGOVORNOST

Uredba o EMN in medinstitucionalni sporazum med Evropskim parlamentom in ECB vzpostavljata jasne postopke za imenovanje predsednika in podpredsednika Nadzornega odbora. Svet EU je na predlog Sveta ECB 11. februarja 2014 za podpredsednico Nadzornega odbora imenoval Sabine Lautenschläger, članico Izvršilnega odbora ECB. Imenovanje je sledilo njenemu zaslišanju pred Odborom za ekonomske in monetarne zadeve Evropskega parlamenta, ki je potekalo 3. februarja 2014, in odobritvi, ki jo je Parlament dal 5. februarja 2014.

Uredba o EMN določa različne kanale odgovornosti pri poročanju Evropskemu parlamentu in Svetu EU. Glavni kanal odgovornosti zagotavljajo redna zaslišanja in priložnostne izmenjave mnenj, ki potekajo med predsednico Nadzornega odbora ter Odborom za ekonomske zadeve Evropskega parlamenta ter Euroskupino.

Danièle Nouy, predsednica Nadzornega odbora, je prvo četrtno poročilo o EMN predstavila Evropskemu parlamentu na posebni priložnostni izmenjavi mnenj 4. februarja 2014 in na seji Ekonomsko-finančnega sveta 18. februarja 2014. Odbor za ekonomske zadeve Evropskega parlamenta je prvo redno zaslišanje Nouyjeve opravil 18. marca 2014. Poročala je o napredku pri pripravah na EMN in o celoviti oceni ter sodelovala tudi v razpravi o omenjenih temah. ECB je objavila tudi predsedničine pisne odgovore na vprašanja članov parlamenta, ki so bila prejeta tik pred omenjenim zaslišanjem.

Nouyjeva je o vzpostavitvi EMN in napredku celovite ocene poročala tudi na seji omizja za finančno stabilnost Ekonomsko-finančnega odbora 25. marca 2014 in na neformalni seji Ekonomsko-finančnega sveta 2. aprila 2014. Od 4. novembra 2014 naprej, tj. potem ko bo ECB v celoti prevzela nadzorne naloge, bo poročanje znotraj EMN v odnosu do Euroskupine potekalo v navzočnosti predstavnikov iz držav članic zunaj euroobmočja, ki so delujejo v EMN.

Skladno z medinstitucionalnim sporazumom (razdelek V) je Evropski parlament prejel osnutek okvirne uredbe 4. februarja 2014, tj. pred javnim posvetovanjem, ki je steklo 7. februarja.

Medinstitucionalni sporazum določa, da mora pristojni odbor Evropskega parlamenta po vsaki seji Nadzornega odbora prejeti zapisnik. Ker je ta zapisnik največkrat pripravljen in odobren mesec pred vsako sejo, je ECB – v obravnavanem časovnem obdobju – poslala zapisnik o posvetovanjih s sej Nadzornega odbora, ki so potekale od januarja do sredine marca 2014. ECB je te dokumente razvrstila kot zaupne. Z ozirom na to velja spomniti, da medinstitucionalni sporazum (razdelek I) določa, da Evropski parlament predvsem »izvaja varnostne ukrepe, ki ustrezajo ravni občutljivosti informacij ali dokumentov ECB«, in »si pridobi odobritev ECB vsakič, ko želi informacije razkriti dodatnim osebam ali institucijam«, torej ne le članom Odbora za ekonomske zadeve, ki prejemajo te zapisnike.

9 NASLEDNJI KORAKI IN IZZIVI

Pred tretjim četrtletnim poročilo, katerega objava je načrtovana za začetek avgusta 2014, se namerava ECB posvetiti posebej temu:

- dokončanje predloga za metodologijo ECB glede nadomestila za nadzor in osnutka uredbe ECB o nadomestilu za nadzor za javno posvetovanje – pred začetkom javnega posvetovanja bo osnutek uredbe v skladu z medinstitucionalnim sporazumom poslan pristojnemu odboru Evropskega parlamenta,
- izbor prvega kroga nadzornikov (okoli 280) in imenovanje koordinatorjev skupnih nadzorniških timov,
- priprava in odobritev internih pravil ECB o ločenosti funkcij in izmenjavi informacij.

Spodnja preglednica poleg omenjenih pomembnih mejnikov vsebuje tudi tiste iz zadnjega četrtletja prehodne faze do 4. novembra 2014, ko bo ECB prevzela nadzorna pooblastila.

Pomembni mejniki	
Ukrep	Časovni okvir
Začetek javnega posvetovanja o osnutku uredbe ECB o nadomestilih za nadzor	konec maja 2014
Imenovanje koordinatorjev skupnih nadzorniških timov	maj/junij 2014
Izbor prvega kroga nadzornikov (okoli 280)	začetek poletja 2014
Testna faza za predložitev nadzorniških podatkov	poletje 2014
Interna pravila ECB o ločenosti funkcij in izmenjavi informacij	poletje 2014
<i>Tretje četrtletno poročilo Evropskemu parlamentu, Svet EU in Evropski komisiji</i>	<i>avgust 2014</i>
Objava seznama pomembnih bank	pred 4. septembrom 2014
Izbor drugega kroga nadzornikov (okoli 300)	konec poletja 2014
Sklep ECB o izboru članov Upravnega odbora za pregled	september 2014 (najpozneje)
Revizija okvira poklicne etike ECB (vključno z etičnim ravnanjem zaposlenih in vodstvenih delavcev v ECB, ki sodelujejo pri bančnem nadzoru)	september 2014
Rezultati celovite ocene	oktober 2014
Uredba ECB o nadomestilu za nadzor	oktober 2014
Objava vodnika ECB po nadzornih praksah	pred koncem oktobra 2014
<i>Četrto četrtletno poročilo Evropskemu parlamentu, Svet EU in Evropski komisiji</i>	<i>november 2014</i>
Začetek nadzornih dejavnosti	4 november 2014